

¹ Tekst Ruud Metselaar – www.comomeerinfo.nl

Het kasteel van Vezio

Boven Varenna ligt in het gehucht Vezio een oud kasteel dat een bezoek meer dan waard is. Vooral kinderen zullen niet alleen het kasteel interessant vinden, maar ook de demonstraties door een valkenier, die er vrijwel dagelijks worden gegeven. Als u er bent op een mooie dag is ook het uitzicht onvergetelijk.

De geschiedenis van het kasteel

De geschiedenis van het kasteel en de daarbij behorende huizen van het dorp Vezio, dat ongeveer vijftig inwoners telt, is al zeer oud. De oorspronkelijke bewoners behoorden tot Keltisch-Ligurische stammen tot deze rond de 6^e tot 2^e eeuw vC. werden verdreven door volken van boven de Alpen. Deze werden in 196 vC. door de Romeinse legioenen onder Claudius Marcellus verdreven. Het 'castrum' Vezio² werd waarschijnlijk gesticht onder Vescinus, van het 5^e

---

¹ Verzoeken om toezending per email aan: r.metselaar@comomeerinfo.nl

² Een castrum is een Romeins legerkamp

Romeinse legioen. Om een einde te maken aan de voortdurende invallen van volken van boven de Alpen stuurde Octavianus in 27 vC. een leger naar het meer. Om het transport van goederen en de legermacht te vereenvoudigen zocht men samenwerking met de lokale bevolking, waardoor het proces van opname in de Gallo-Romaanse beschaving snel verliep. Vezio lag aan de belangrijke routes langs de oostkant van het Comomeer o.a. de 'Riviera' de route van Lecco naar Colico over Mandello, Lierna, de Ortanellapas (992 m), Vezio, Regolo en Gittana naar Bellano. Deze oude route is sinds enkele jaren hersteld als wandelroute onder de naam Sentiero del Viandante¹. Ook de weg van het Valsassina naar de Val d'Esino liep langs Vezio. Het is dan ook geen wonder dat juist hier een kasteel met uitkijktoren verrees in de tijd van de Romeinen. Het kasteel was met twee muren verbonden met Varenna, zodat het ook bescherming bood aan dit dorp met zijn haven. Dat er vele malen strijd is geleverd is duidelijk uit de opgravingen die wapens en stoffelijke overschotten uit verschillende tijdperken aan het licht brachten. Deze voorwerpen zijn thans in de musea van Como, Sondrio en Esino.

In 1891 werden enkele graven uit de IJzertijd gevonden en bij opgravingen in 1955-'56 ijzeren pijlpunten, helmen en schilden.

Over de periode van de Longobarden en de Franken is niets bekend. Wel wordt er verteld dat de beroemde koningin Teodolinda, die haar laatste jaren doorbracht in Perledo, daar de kerk van San Martino met de oude klokkentoren liet bouwen en de kerk Sant'Antonio in Vezio.

Het kasteel dateert in zijn huidige vorm uit de Middeleeuwen. In 1244 toen Varenna door de troepen van Como werd verwoest, vond de bevolking een schuilplaats in het onneembare kasteel. Vier jaar later gebeurde er hetzelfde, en ook toen hield het kasteel stand.

Het kasteel wisselde vele malen van eigenaar: de Visconti, de Torriani, Fransen, Spanjaarden. Met Varenna werd het een bisschoppelijk leen onder de families Dal Verme, Sfondrati en tenslotte in 1631 de Tarelli. De laatste Tarelli werd in 1951 begraven op het kerkhof van Vezio.

Het kasteel

De eenvoudigste manier om het kasteel te bereiken is om met de auto vanuit Varenna bij de brug in het centrum de weg richting Esino Lario in te slaan tot u rechtsaf naar Vezio/Castello di Vezio kan en aan het eind van de weg een parkeerplaats vindt.

Natuurlijk kunt er ook lopend komen, maar het is wel een flinke klim. Bij het hotel-restaurant Monte Codeno in Varenna vindt u een voetpad omhoog naar het kasteel.

Van de parkeerplaats leidt een bestrate weg naar de huizen van Vezio. Meteen links in het dorp is een restaurant "il Portichetto" en iets verderop komt u langs het keramiekwinkeltje/atelier "Le Ceramiche di Vezio". Nog iets verder komen we op een pleintje met het kerkje van Sant'Antonio Abado, waarbinnen een mooi fresco, zei het enigszins beschadigd door de tand des tijds. Bij het kerkje ligt ook het piepkleine kerkhof. Na het plein bereikt u een groen hek voor de toegang naar het kasteel. Na het loket van de kaartverkoop loopt u over een kiezelweg aan de noordkant van het kasteel omhoog; u ziet de kasteelmuur met rechthoekige kantelen, de donjon en de uitkijktoren in het centrum. Toen ik er dit voorjaar was, was het grasland opzij van deze weg bezaaid met voorjaarsbloemen. Bij het hek gekomen, heeft u al een mooi uitzicht over het meer en als u bij de lage borstwering komt, kijkt u vrijwel recht omlaag op Varenna. Links omhoog loopt een trap naar de olijfgaard, waar regelmatig demonstraties door een valkenier worden gegeven. Met groot enthousiasme vertelt hij over de roofvogels van het kasteel en toont hij hun vliegekunst (zie onder).

Binnen de muur gekomen, staat u voor de uitkijktoren die al dateert uit de tijd van koningin Teodolinda. Over een ophaalbrug komen we in de toren met trappen die naar de top lopen. Vanaf deze plaats heeft u een uitzicht over 360°. Naar het zuiden ziet u de twee armen van het meer met Bellagio, naar het noorden kunt u het kasteel van Corenno Plinio zien. Werkelijk schitterend!

Links: uitzicht vanaf de kasteeltoren in N richting, rechts uitzicht in O richting

De lariosaurus

In de toren is een permanente expositie van de 'lariosaurus'. Tegen de muren hangen verschillende afgietsels van de skeletten van dit prehistorische dier. Het is een reptiel van 70-100 cm lengte, dat behoort tot de sauropteri, een groep uitgestorven waterdieren. Het was een dier met een lange hals en kop dat leefde in kustwateren of brakwater lagunes, en zich voedde met vis. Deze vis werd beetgegrepen met de lange tanden en dan in zijn geheel ingeslikt. De meeste exemplaren zijn uit het Midden-Trias (ca 230 miljoen jaar geleden) uit de rotsen bij Perledo. Een andere bekende vindplaats voor de lariosaurus en nog vele andere Triassische fossielen is de Monte San Giorgio bij het Meer van Lugano. De gesteenten hier zijn afgezet in een diepe, zuurstofarme lagune achter riffen. Deze situatie zorgde ervoor dat er weinig aaseters waren en de kadavers goed gefossiliseerd konden worden. Al in 1839 werd het eerste exemplaar van de lariosaurus gevonden bij Perledo door Balsamo Crivelli. Deze was echter te bescheiden om er een naam aan te geven, dit gebeurde pas bij de vondst door Giulio Curoni in 1847 van andere exemplaren eveneens in de rotsen bij Perledo. Ter ere van de eerste ontdekker noemde hij deze reptielen *Lariosaurus balsami*. Inmiddels zijn er nog verschillende andere species van de lariosaurus bekend, zoals de recent in de kalkrotsen bij Varese gevonden *Lariosaurus valceresii*. Het interessante aan deze laatste vondst is dat er behalve twee volwassen dieren (resp. 70 cm en 1 m lang), één jong dier (20 cm) en vier embryo's zijn. Uit de vondst van de embryo's heeft men geconcludeerd dat de lariosaurus een levendbarend reptiel was.

De lariosaurus

Links: fossiel

rechts: model

Van de olijfgaard loopt er links, aan de zuidkant van het kasteel, een voetpad omlaag naar de kooien van de roofvogels. Als u het pad nog wat verder volgt, gaat het iets omhoog naar de kelders die onderdeel waren van de Cadorna verdedigingslinie uit de eerste wereldoorlog. Vanuit dit punt moest men een Duitse aanval vanuit Menaggio kunnen tegenhouden.

De valkerij van het kasteel

Vrijwel iedere middag is er een demonstratie van een valkenier, in juli alle dagen behalve maandag, meestal om drie uur of half vier, tenzij de weersgesteldheid het niet toelaat. De juiste tijden worden iedere week op internet bekend gemaakt of zijn telefonisch te verkrijgen op nummer 348 8242504.

Het kasteel heeft op dit moment vijf roofvogels, twee buizerds afkomstig uit Latijns-Amerika, één buizerd uit de Rocky Mountains, een kerkuil en een oehoe. De oehoe is de grootste nachtelijke roofvogel in de wereld met een spanwijdte van 2 meter en een gewicht van 3-4 kg. De oehoe op het kasteel is ternauwernood van de dood gered door een vogelliefhebber, maar ze is zeer agressief en kan daarom alleen van een afstandje worden bekeken. Alle vogels zijn dagelijks van 10 tot 16 u in de kasteeltuin te bezichtigen. De valkenier houdt een enthousiast betoog, maar zijn verhaal is door de vele Italiaanse vogeltermen niet eenvoudig te volgen. Zijn demonstratie is echter zeer boeiend.

Wat ik er wel leerde was dat het houden van roofvogels in de Middeleeuwen sterk gebonden was aan de sociale status van de eigenaar. Het was bij wet geregeld welke vogel men wel of niet mocht bezitten. De steenarend was gereserveerd voor de keizer, de giervalk voor de koning, de vrouwtjes valk voor de prins, de slechtvalk voor de graaf, de mannetjes slechtvalk voor de baron, de sakervalk voor de ridder, lannervalk voor de landadel, het smelleken voor de voorname vrouw, de boomvalk voor de page, de gewone valken voor de lagere klassen zo bijvoorbeeld: de vrouwelijke havik voor de landeigenaar, de mannelijke havik voor de armen, de vrouwtjes sperwer voor de priester en de mannetjes sperwer voor de clerici van lagere rang.

De valkenier met een buizerd

Het kasteel is een bezoek zeker waard. Het is in maart en oktober alle weekdays open van 10- 17, in april, mei, juni en september van 10-18 en in juli en augustus van 10-19 u en op zaterdag en zondag van 10-18 u en de zomer zelfs tot 20 u; dit alles als het weer het toelaat.

ⁱ Zie het boekje *Il sentiero del Viandante*, A. Marcarini, Lyasis Edizioni , 2005